

A  
DOKUMENTUMOT  
ELEKTRONIKUS  
ALÁÍRÁSSAL  
LÁTTA EL:



ORSZÁGOS  
BÍRÓSÁGI HIVATAL

**A Kúria  
mint felülvizsgálati bíróság**

**ítélet**

**A határozat száma:** Pfv.I.21.000/2020/8.

**A tanács tagjai:** Dr. Harter Mária a tanács elnöke  
Dr. Mocsár Attila Zsolt előadó bíró  
Dr. Varga Edit bíró

**A felperesek:** ..... - I. rendű  
(.....)  
..... - II. rendű  
(.....)

**A felperesek képviselője:**

Dr. Szepesházi Péter ügyvéd  
(1033 Budapest, Huszti út 35. fszt. 127.)

**Az alperes:** Raiffeisen Bank Zrt.  
(1054 Budapest, Akadémia utca 6.)

**Az alperes képviselője:**

Szabó Ügyvédi Iroda

(6721 Szeged, Teleki utca 5.;

ügyintéző: dr. Szabó Tamás ügyvéd)

végrehajtás megszüntetése

**A felülvizsgálati kérelmet benyújtó felek:**

a felperesek

**A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:**

Fővárosi Törvényszék

45.Pf.630.093/2020/11.

**Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:**

Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróság

17.P.22.880/2015/20/I.

**Rendelkező rész**

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperesek ellen ..... önálló bírósági végrehajtó előtt V.... és V..... számokon indult végrehajtásokat megszünteti.

A megszüntetett végrehajtásokkal kapcsolatos végrehajtási költségek viselésére az alperes köteles.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felpereseknek mint együttes jogosultaknak 1.000.000 (egymillió) forint együttes - elsőfokú eljárási, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási - költséget, továbbá az államnak külön felhívásra 1.230.971 (egymillió-kétszázharmincezer-kilencszázhetvenegy) forint kereseti, 1.641.300 (egymillió- hatszáznegyvenegyezer-háromszáz) forint fellebbezési, és 2.051.600 (kétmillió-ötvenegyezer- hatszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

### A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperesek 2007. november 21-én deviza (CHF) alapú lakáscélú kölcsönszerződést kötöttek az alperessel, melynek kiváltására az I. rendű felperes 2010. február 8-án megkötötte a perbeli jelzálogkölcsön szerződést az alperessel.
- [2] A szerződő felek a jelzálogkölcsön összegét 110.133,13 CHF-nek megfelelő, a folyósításkor érvényes deviza átváltási árfolyam alapján 20.260.090 forintban határozták meg, futamideje 334 hónap, ebből következően a havi törlesztőrészek száma 334 volt, míg a teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) értéke 7,69%. A havi törlesztőrészlet összegét az első kamatperiódusban 664,53 CHF-ben, 125.836 forintban, a kezelési költség évi mértékét 1,2%-ban, az alperes által egyoldalúan változtatható mértékű ügyleti kamatot évi 5,79%-ban, a havi törlesztőrészlet és kezelési költség együttes összegét 774,67 CHF-ben, a havi törlesztőrészlet, kezelési költség és konverziós jutalék együttes összegét 148.158 forintban határozták meg. Az első kamatperiódust követően az alperes a mindenkori lakossági kondíciós lista kondíciói alapján meghatározhatta a következő periódusra érvényes havi törlesztőrészlet és havi kezelési költség összegét. A havi törlesztő részlet a kezelési költséggel és a konverziós jutalékkal együtt forintban vált esedékessé a kölcsön folyósításának napjával megegyező napon. Az alperes az esedékes havi törlesztő részlet átváltására a teljesítés napját két banki munkanappal megelőző banki munkanapon, aznap utoljára meghirdetett úgynevezett T+2 napos teljesítésű deviza eladási árfolyamot alkalmazott. A havi törlesztőrészlet tartalmazta az esedékes, időarányos ügyleti kamatot is. Az alperes a havi törlesztőrészlet forintban kifejezett összegét CHF-re váltotta át, a havi törlesztőrészlet 148.158 forint összege és az alperes értesítő levelében CHF-ben rögzített havi törlesztőrészlet összege közötti különbséget, a HUF/CHF árfolyam változásának megfelelően az I. rendű felperesnek az alperessel szemben fennálló tőketartozása terhére, vagy javára került elszámolásra. Az alperes a HUF/CHF időközi árfolyamváltozására figyelemmel az adott kamatperiódusra érvényes ügyleti kamatot alapján számított forintban és CHF-ben kifejezett havi törlesztőrészletet, kezelési költséget, konverziós jutalék összeget rögzítette az I. rendű felperesnek megküldött értesítő levelében. Az értesítő levélben feltüntette azt a HUF/CHF deviza eladási árfolyamot is, amely alapján az adott kamatperiódusra érvényes forintban fizetendő havi törlesztőrészletet megállapította.
- [3] A jelzálogkölcsön szerződés VIII.6.1.2. pontja kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazott, melyben az I. rendű felperes kijelentette, hogy a szerződéssel kapcsolatos tájékoztatást a szükséges mértékben megkapta, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Az esetleges árfolyamvesztést is figyelembe véve képes fizetési kötelezettségeinek maradéktalan és pontos teljesítésére. A havi törlesztés mértékének alakulását befolyásolja az aktuális kamatszint és egyéb hiteldíj, valamint a forint/deviza eladási árfolyam alakulása. Amennyiben a kamatszint, vagy egyéb hiteldíj nő és/vagy a forint árfolyama a kölcsön devizanemével szemben gyengül, a havi törlesztő összeg emelkedik.
- [4] Az I. rendű felperes a szerződés megkötését megelőzően 2010. január 8-án 3 oldalas kockázatfeltáró nyilatkozatot írt alá, melyben az alperes tájékoztatta, hogy a devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális forint/deviza átváltási árfolyam mértéke határozza meg. Az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik, hol kisebb, hol nagyobb mértékben, ezért a devizában fennálló tartozás, illetve a devizában meghatározott törlesztés forintra átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul. Ez az árfolyamváltozás az I. rendű felperes

számára kockázatot jelent, hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani. Az árfolyamkockázatot az I. rendű felperes viseli, devizában fog tartozni. A devizában meghatározott törlesztőrészletet akkor tudja a legolcsóbban átváltani forintról a kölcsön devizanemére, ha egy deviza egységért minél kevesebb forintot kell kiadni (a forint erős az adott devizához képest). A forint és a kölcsön devizaneme közötti kamatkülönbözet csak a kamatperiódus ideje alatt fix, a futamidő alatt mind a forint, mind a deviza kamatok változhatnak. A deviza kamatok emelkedése és a forint kamatok csökkenése, vagy változatlansága esetén a deviza alapú kölcsön veszíthet vonzerejéből a forint alapú kölcsönrel szemben. Az alperes példákon keresztül mutatta be az I. rendű felperest terhelő árfolyamkockázatot.

- [5] A jelzálogkölcsön szerződés IV.2. c) pontja értelmében a kölcsön folyósításának feltétele volt, hogy az I. rendű felperes a szerződésből eredő kötelezettségeit tartalmazó közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tegyen.
- [6] A jelzálogkölcsön szerződés VIII.10. pontja szerint a kölcsön és járulékai mindenkori összegének megállapítása szempontjából az alperes üzleti könyvei az irányadóak, kivéve, ha azok bizonyíthatóan tévesek.
- [7] A II. rendű felperes a 2010. február 8-án megkötött önálló zálogjogot alapító szerződés alapján zálogkötelezettséget és készfizető kezesi kötelezettséget vállalt az I. rendű felperest terhelő tartozás biztosítékaként. A felperesek ugyancsak 2010. február 8-án közjegyzői okiratba foglaltan egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatot tettek. Ebben az I. rendű felperes úgy nyilatkozott, hogy a kölcsönszerződés feltételeit megismerte és megértette, tisztában van az ügylet esetleges kockázataival, így különösen azzal, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Az esetleges árfolyamvesztéséget is figyelembe véve képes fizetési kötelezettségei maradéktalan és pontos teljesítésére. A havi törlesztés mértékének alakulását befolyásolja az aktuális kamatszint és egyéb hiteldíj, valamint a forint/deviza eladási árfolyam alakulása. Amennyiben a kamatszint, vagy egyéb hiteldíj nő és/vagy a forint árfolyama a kölcsön devizanemével szemben gyengül, a havi törlesztőrészlet emelkedik. A II. rendű felperes kijelentette, hogy az I. rendű felperesnek a kölcsönszerződésből eredő valamennyi fizetési kötelezettsége teljesítéséért készfizető kezességet vállal, továbbá a kölcsönszerződés rendelkezéseit megismerte, tudomásul vette.
- [8] A szerződés szerű visszafizetési kötelezettség teljesítésének elmaradása miatt az alperes a jogviszonyt felmondta, majd pedig közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett a felperesek ellen.

### **A felperesek keresete, az alperes védekezése**

- [9] A felperesek keresetükben az ellenük indult végrehajtás megszüntetését kérték - továbbiak mellett - arra hivatkozással, hogy árfolyamkockázati tájékoztatás hiányában az árfolyamkockázatról nem tudtak valós képet kialakítani. A THM mértéke nem pontos, a törlesztő részleteket a szerződés nem tartalmazza, az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat megtételére, valamint a kölcsön és járulékai mindenkori összegének megállapítására vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenek, ebből következően a közvetlen végrehajtás elrendelésének feltételei sem állnak fenn.
- [10] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

## Az első- és a másodfokú ítélet

- [11] Az elsőfokú bíróság ítéletével elutasította a keresetet, az ítéletet a felperesek fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság helybenhagyta. Az ítélet indokolása szerint a felperesek megkapták a szükséges tájékoztatást az árfolyamváltás lehetőségéről és arról, hogy annak milyen hatása lehet a törlesztőrészletekre. Elfogadták azt, hogy CHF-ben adósnak el, ebből adódóan a vállalt adósság összegét jelentősen befolyásolhatja az árfolyamok alakulása. A szerződés VIII.6.1. pontja tartalmazza az árfolyamkockázati tájékoztatás minden lényeges elemét. A felperesek az árfolyamkockázatot elfogadva szerződtek az alperessel. A THM-et tartalmazza a szerződés, egy kölcsönszerződés semmisségét a THM feltüntetésének hiánya, nem a mértékének esetleges téves megjelölése eredményezheti. A szerződő felek a kölcsönszerződésben részletesen szabályozták a törlesztőrészletek kiszámítását. A vizsgált szerződéses rendelkezések [IV.2. c) pont, VIII.10. pont] nem jogosítja fel kizárólagosan az alperest annak megállapítására, hogy teljesítése szerződésszerű-e, illetve a bizonyítási terhet nem változtatja meg a fogyasztó, azaz a felperesek hátrányára. Abban az esetben, ha ezen szerződéses rendelkezések esetlegesen érvénytelenek lennének, akkor is teljesíthető a kölcsönszerződés. A végrehajtási záradékolás feltételei maradéktalanul teljesültek.
- [12] A másodfokú bíróság rámutatott: nem képezte az elsőfokú eljárás tárgyát az árfolyamrés alkalmazásának kérdése, továbbá a felperesek fellebbezésükben vitatták először a felmondásban közölt tartozás összegét és támadták emiatt a felmondást, azonban a fellebbezésben új tény állítására, új bizonyíték előadására a feltételek fennállása esetében kerülhet sor, mindezek azonban az adott esetben nem állapíthatók meg.

## A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [13] A jogerős ítélet ellen - hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása, a keresetüknek helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt, mivel a felmondás érvénytelensége, valamint az árfolyamrés kérdéséről nem született döntés - a felperesek terjesztettek elő felülvizsgálati kérelmet.
- [14] Érvelésük szerint a C-511/17. számú előzetes döntéshozatali ügyben kihirdetett határozat értelmében a nemzeti bíróság nem köteles hivatalból megvizsgálni az olyan szerződési feltételt, amelyet a fogyasztó keresettel nem támadott annak megállapítása érdekében, hogy e feltétel tisztességtelenségű minősül-e, hanem csak azokat a feltételeket köteles megvizsgálni, amelyek kapcsolódnak a jogvita felek által meghatározott tárgyhöz, és rendelkezésére állnak az ehhez szükséges jogi, illetve ténybeli elemek. Mivel az adott per tárgya az ellenük folyamatban lévő végrehajtások megszüntetése, minden olyan jogi tény, amelynek következménye a végrehajtás megszüntetése, közvetlenül kapcsolódik a jogvita tárgyhöz. Ebbe a körbe tartozik a felmondás jogszerűtlensége és az árfolyamrés alkalmazásának kérdése is. A felmondás érvénytelenségéről döntené a 3019/2017. (II.17.) AB határozatban foglaltakra hivatkoztak, amely határozatát az Alkotmánybíróság az elsőfokú ítélet meghozatalát követően hozta meg, ezért érvelésüket alappal csak a másodfokú eljárásban tudták előadni. Az árfolyamrés tisztességtelenségének jogkövetkezményéről az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-118/17. számú ítéletét hívták fel, amely határozatot 2019. március 14-én, a másodfokú eljárás ideje alatt hirdették ki. Mindhárom határozatot az elsőfokú ítélet meghozatalát követően hozták meg és az azokban foglaltak rájuk nézve kedvezőbb határozatot eredményeznek. Alapítvány hivatkozott arra a másodfokú bíróságra, hogy nem az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a tudomásukra

mindazon új tény, új bizonyíték, ami fellebbezésükben szerepel. A DH1 törvény 3.§ (2) bekezdése ellentétes a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-ei 93/13/EGK irányelvének (a továbbiakban: irányelv) 6. cikk (1) bekezdésével, azaz a DH1 törvény 3.§ (2) bekezdése ütközik a nemzetközi joggal, ezért azt a nemzeti bíróságnak figyelmen kívül kell hagynia, ez pedig azt is jelenti, hogy a perrel érintett szerződés érvénytelen, mivel az árfolyam meghatározásának hiányában a szerződés nem teljesíthető. A Kúriának egyedi ügyben hozott határozatából kitűnően az volt az álláspontja, hogy mindaddig, amíg a DH1 törvény 3.§ (2) bekezdése hatályban van, azt a bíróságoknak alkalmazniuk kell, hiszen törvényi rendelkezést a bíróságok nem hagyhatnak figyelmen kívül. Ezzel szemben az Alkotmánybíróságnak az az álláspontja, hogy ha a nemzeti jog valamely szabálya olyan ellentétben áll az uniós joggal, amely ellentét jogalkalmazói jogértelmezéssel nem oldható fel, a bíróság az általa elbírálandó konkrét, európai uniós jogi relevanciával bíró ügyben, és kizárólag az abban érintett felekre kiterjedő jogi hatállyal jogosult a magyar jogszabály alkalmazását félre téve az európai uniós jogi aktust alkalmazni. Az Alkotmánybíróság adott határozatához fűzött párhuzamos indokolásban foglaltak szerint ez esetben az ügyet oly módon kell eldönteni, mintha a kérdéses magyar jogszabályi rendelkezés egyáltalán nem létezne, azaz az Alkotmánybíróság a Kúriával ellentétben akként döntötte el a kérdést, hogy a nemzeti jogszabály nem csupán figyelmen kívül hagyható, hanem a bíróság azt köteles figyelmen kívül hagyni.

- [15] Rámutattak a felperesek: a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazó szerződéses rendelkezés mindössze arról ad tájékoztatást, hogy az adott deviza magyar forinttal szembeni árfolyam alakulása a kölcsön forintban történő visszafizetésének terheit egyaránt növelheti és csökkentheti. Kizárólag az I. rendű felperes írt alá külön íven szövegezett kockázatfeltáró nyilatkozatot, amely a jelentős kockázatot mindösszesen egy 20%-ot meg nem haladó árfolyamkockázati példával szemléltet. A II. rendű felperes külön kockázatfeltáró nyilatkozatot nem írt alá. Nem állt rendelkezésükre kellő idő a kockázatok mérlegelésére, alappal gondolhatták, hogy a törlesztő részlet minimálisan változhat, nem lehetek és nem is voltak annak tudatában, hogy a törlesztőrészek többszörösére való, vagy korlátlan emelkedésének kockázata valós. Nem tudták azt megállapítani, hogy a jelentős mértékű növekedés korlátlan, vagy korlátos-e, nem tudták értékelni a nemzeti fizetőeszköz leértékelődésének a pénzügyi kötelezettségeikre gyakorolt konkrét gazdasági következményeit. A tájékoztatás nem terjedt ki a rendkívüli árfolyamváltozás lehetőségére, arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, reálisan bekövetkezhet, a rendkívüli mértékű árfolyamváltozás nehezen viselhető gazdasági kockázatot jelent. Nem elegendő egy kockázatfeltáró nyilatkozatban csupán annak szerepeltetése, hogy a törlesztőrészek adott esetben jelentősen, vagy bármilyen mértékben emelkedhetnek, hanem a kellő tájékoztatás kötelezettsége megköveteli annak rögzítését: a jelentős mérték azt is jelentheti, hogy a fogyasztó teljes anyagi helyzete akár komoly veszélybe is kerülhet. A jelentős kockázat konkrét tartalmával külön magyarázat hiányában az átlagfogyasztó nem lehet tisztában.
- [16] Előadták a felperesek: az összes törlesztő részlet pontos ismerete a THM hibátlan számításához szükséges. Az alperes alkalmazta az árfolyamrést, ezért azt a THM számításánál is figyelembe vette, azonban az árfolyamrés alkalmazása tisztességtelen, így emiatt sem lehet helyes a szerződésben szereplő THM. A Kúria Pfv.VI.20.967/2015/7. számú határozata alapján is követelmény a THM pontos meghatározása, a C-448/17. számú ügyben hozott határozat értelmében pedig a THM biztosításának elmulasztását jelenti, ha csupán a kiszámításához használt matematikai képletet adják meg a THM kiszámításához szükséges tájékoztatás nélkül.
- [17] A felperesek további érvei szerint a szerződés érvénytelenségét nem az okozza, hogy előre nem látható árfolyamtenyező miatt a törlesztő részek nem szerepelnek a szerződésben, hanem az, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján nem szerepelnek a

törlesztő részletek a szerződésben. Ebből következően nem rendelkeztek mindazon tényezőkkel, amelyek a kötelezettségvállalásukra hatással lehetnek, amelyek alapján a szerződés kötelezővé válása előtt megérthették volna a szerződésből eredő jogaik és kötelezettségeik mértékét.

- [18] Kitértek a felperesek arra is, hogy a közvetlen végrehajtás jogintézménye alkalmazásának korlátai vannak a fogyasztói szerződések esetében. Az egyik ilyen korlátot az jelenti, ha a szerződés valamely rendelkezése a fogyasztóval kötött szerződésben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1.§ (1) bekezdésének a) és j) pontjaiban ütközik, a fogyasztóval szerződő fél bármilyen összegre nem kérheti a közvetlen végrehajtás elrendelését. Ebben a helyzetben jogvita esetén a fogyasztó kényszerül arra, hogy ennek az összegnek a helytelenségét bizonyítsa. A közvetlen végrehajtás alkalmazásának korlátját jelenti a közösségi jog is. Az EUB a C-407/18. számú ügyben hozott határozatában kifejtette, hogy az irányelvvel ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében az a nemzeti bíróság, amely egy eladó, vagy szolgáltató és egy fogyasztó között közjegyzői okirat formájában létrejött jelzáloghitel-szerződés végrehajtása iránti kérelem tárgyában jár el, sem a fogyasztó kérelmére, sem hivatalból nem rendelkezik annak lehetőségével, hogy megvizsgálja, hogy az ilyen okiratban foglalt szerződéses feltételek nem tisztességtelen jellegűek-e ezen irányelv értelmében és hogy ennek alapján felfüggesse a kért végrehajtást. Az 1952-es Pp. 369.§ a) pontja szerint az adós tisztességtelenségre hivatkozva pert indíthatott a végrehajtás megszüntetése iránt és ebben a perben a 370.§ alapján kérhette a végrehajtás felfüggesztését, azonban a 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: 2016-os Pp.) 528.§-a alapján ez nem lehetséges, azaz a C-407/18. számú ügyben hozott döntés tükrében a fogyasztói szerződések esetén a Vht. 23/C.§-ának alkalmazása (ami a közvetlen végrehajtás elrendelésére vonatkozik) nemzetközi szerződésbe ütközik mindaddig, amíg a Pp. 369.§-ához hasonló jogorvoslati lehetőség nem biztosított. A Fővárosi Ítéltábla az 5.Pf.20.866/2019/6/II. számú ítéletében kifejtette, hogy a tartozás elismerésére vonatkozó szerződési feltétel alapján a jövőben keletkező tartozás meghatározásának mikéntjét fogadja el magára nézve kötelezőnek a fogyasztó, és amennyiben a fogyasztóval szerződő fél nem tudná bizonyítani a követelését, úgy a feltétel a bizonyítási kötelezettséget a fogyasztóra hátrányosan, azt rá átfordítva határozza meg. Az adott szerződési feltétel a célt szolgálja, hogy a fogyasztóval szerződő fél mentesüljön a saját tényállítása, valóságtartalmának bizonyítása alól. A fogyasztó előre kötelezettséget vállal arra, hogy a tartozására vonatkozó hitelezői nyilatkozat tartalmát bizonyított tényként fogadja el. Ha ezt a nyilatkozatot közjegyzői okirat (tanúsítvány) rögzíti, úgy ez a közokirat már nem csak a nyilatkozat megtételének és tartalmának, hanem a helyességének is a bizonyítéka, azzal szemben a bizonyítás a fogyasztót terheli. Ebben az esetben a végrehajtás elrendelését követően a fogyasztónak kell azt igazolnia, hogy az adott összegre nem állt fenn a végrehajtás elrendelésének valamennyi feltétele. Az a szerződési feltétel, amelyben az adós előre elismeri a mindenkori, tehát egyebek között a felmondást követő, a vele szerződő fél által közölt tartozásának a helyességét, alkalmassá teszi a felmondást és a követelés összegét tartalmazó közjegyzői okiratot arra, hogy a felmondás megérkezésével a feltétel, vagy időpont bekövetkezését tanúsítsa, hiszen, ha a kötelezettség feltételnek, vagy időpontnak a bekövetkezésétől függ, a végrehajthatósághoz ez is szükséges. Helytálló a másodfokú bíróság megállapítása, amely szerint a vizsgált szerződéses kikötések tisztességtelensége még nem eredményezi a szerződés egészének érvénytelenségét, ugyanakkor a végrehajtás megszüntetésének alapjául szolgálnak, hiszen tisztességtelen kikötések alapozzák meg a közvetlen végrehajtás elrendelését, ennek következménye pedig az elrendelt végrehajtás megszüntetése lehet.
- [19] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megtérítésére irányult. Hangsúlyozta, hogy a felperesek olyan

kereseti indokok (árfolyamrés, felmondás) elbírálásának hiányára is hivatkoznak, melyeket kizárólag a másodfokú eljárásban hoztak fel. Állította: megfelelő árfolyamkockázati tájékoztatást adott, részletes számításokat, grafikonokat is tartalmazó külön okiratba foglalt árfolyamkockázati tájékoztatót írt alá 2010. január 8-án a szerződés megkötését megelőzően egy hónappal az I. rendű felperes. A perbeli kölcsönszerződést megelőzően 2007-ben is kötöttek a felperesek deviza alapú kölcsönszerződést, pontosan tisztában voltak az árfolyamkockázattal és annak gazdasági hatásával. A kölcsönszerződés tartalmazza a szükséges tartalmi elemeket is, a teljes futamidőre vonatkozóan szerepel a szerződésben a havi törlesztőrészlet CHF összege, az irányadó árfolyam és ez alapján a forintban fizetendő havi törlesztőrészlet összege is. Önmagában az, hogy az adott CHF összegű törlesztőrészlet forint összegét befolyásolja az árfolyamváltozás, nem jelenti azt, hogy a szerződés érvénytelen lenne jogszabályi rendelkezésbe ütközés folytán. A felperesek által kifogásolt szerződéses rendelkezések nem tisztességtelenek, ezt számos ítéletében mind a Fővárosi Ítéltábla több tanácsa, mind pedig a Kúria kimondta.



## A Kúria döntése és jogi indokai

- [20] A felülvizsgálati kérelem részben - az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségét illetően - alapos, a következők szerint.
- [21] Az 1959-es Ptk. 205.§-ának (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget fogyasztónak minősülő ügyféllel kötendő, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.
- [22] Az EUB-nak az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal, továbbá arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse, hogy az árfolyamkockázatot ő viseli, végül arra is, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan.

Nem elegendő annak lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt - esetlegesen jelentős - gazdasági következményeit is.

- [23] A perbeli esetben az árfolyamkockázati tájékoztatásból hiányzik a jelentős árfolyamromlásra utaló figyelemfelhívás, az arra irányuló figyelmeztetés, hogy a fogyasztót illetően ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek.

Az EUB több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelniük az árfolyamkockázati tájékoztatásban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy a fogyasztó felismerje annak a veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhethet, akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

- [24] Korábban a Kúria gyakorlata sem volt egységes tekintetben, hogy egy adott árfolyamkockázati tájékoztatás a 6/2013. és 2/2014. PJE jogegységi határozatokban, továbbá az EUB döntéseiben megfogalmazott követelményrendszer alapján tisztességesnek, vagy tisztességtelenségnek minősül-e, azonban a Kúria 2021. január 28-án öttagú tanácsban meghozott Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozatában a konkrét szerződéses rendelkezéseket értelmezve minősítette - egyébként tisztességtelenségnek - az árfolyamkockázati tájékoztatót. Ez az értékelés az EUB következetes gyakorlatán, előzetes döntéshozatali eljárásokban meghozott határozataiban foglaltakon is alapul. Mindezek a körülmények a jelen felülvizsgálati eljárásban sem maradhattak figyelmen kívül és az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggő döntés alapjául szolgáltak.

- [25] A perbeli árfolyamkockázati tájékoztatás alapján nem volt egyértelműen felismerhető a

kockázatvállalás jelentősége, az abból eredő - esetleg - súlyos gazdasági következmények felmérésére nem szolgáltatott kellő adatot. Az adott tájékoztatás nem felel meg a tisztességes árfolyamkockázati tájékoztatással szemben támasztott követelményrendszernek, ezért az I. rendű felperes nem megfelelő tájékoztatása, illetve készfizető kezes II. rendű felperes árfolyamkockázati tájékoztatásának elmaradása következtében az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, melynek következtében a 2010. február 8-án megkötött szerződés teljes egészében érvénytelen, ezért közvetlen végrehajtás alapjául nem szolgálhat, a felperesek ellen indult végrehajtások megszüntetése indokolt.

- [26] Megjegyzi a Kúria: a felperesek elleni végrehajtások esetleges korlátozására nem talált lehetőséget. A 2015. december 7-én indult perre még nem irányadó a Pp. 2017. január 1. napjától hatályos 370/B.§ (1) bekezdése, így a felpereseknek nem kellett keresetet előterjeszteniük a végrehajtás alapjául szolgáló szerződés érvénytelensége tárgyában is, ilyen kereset hiányában pedig a jelen perben nem nyílt lehetőség az érvénytelenség okának kiküszöbölésére, a szerződés esetleges érvényessé nyilvánítására (és ennek körében a végrehajtás korlátozására).

Érvénytelenségi kereset hiányában a jelen perre nem irányadók a DH2 törvény 37. és 37/A.§-ai, és az adott esetben nem különíthető el a „létre nem jött követelés” a „létrejött követeléstől” sem (amely esetben a bíróságnak a végrehajtás korlátozására irányuló másodlagos kereset előterjesztése nélkül is, a részleges pernyertesség keretében lehetősége lenne a végrehajtás korlátozására), hiszen az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelensége következtében a szerződés egésze érvénytelenné válik.

- [27] A Kúria a felperesek további hivatkozásait nem találta alaposnak. A másodfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésére, hogy nem képezte az elsőfokú eljárás tárgyát az árfolyamrés alkalmazásának kérdése, és a felperesek fellebbezésükben vitatták először a felmondásban közölt tartozás összegét, támadták emiatt a felmondást. A fellebbezésében új tény állítására, új bizonyíték előadására csak akkor kerülhet sor, ha a fél a gondos pervitel ellenére az elsőfokú eljárásban nem tudott az új tényre hivatkozni, vagy az új bizonyítékot megjelölni [Pp. 235. § (1) bekezdés]; mindezek azonban jelen esetben nem állapíthatók meg.

A felülvizsgálati kérelem érvei kapcsán a Kúria megjegyzi, hogy az EUB a C-511/17. számú ügyben az irányelv 21. preambulumbekzdésére utalt, amely szerint: „Mivel a tagállamok kötelesek gondoskodni arról, hogy ne alkalmazzanak tisztességtelen feltételeket az eladó vagy a szolgáltató fogyasztóval kötött szerződéseiben, de ha a szerződés mégis tartalmaz ilyen feltételeket, akkor azok ne legyenek kötelező érvényűek a fogyasztóra nézve, és ha a szerződés a tisztességtelen feltételek kihagyásával is teljesíthető, a szerződés változatlan feltételekkel továbbra is kötelezi a feleket.”. Azaz az EUB az irányelv alapján azt a követelményt fogalmazta meg a tagállami bíróságok számára, hogy azokat a feltételeket kötelesek megvizsgálni, amelyek kapcsolódnak a jogvitának a felek által meghatározott tárgyához, de nem kötelesek hivatalból és egyenként megvizsgálni az összes többi olyan szerződési feltételt, amelyeket a fogyasztó keresettel nem támadott, annak vizsgálata érdekében, hogy e feltételek tisztességtelennek minősülnek-e. A nemzeti bíróságok feladata, hogy a szerződésen belül küszöböljék ki a nyilvánvalóan tisztességtelen kikötéseket, ezek kihagyásával legyen teljesíthető a szerződés. A „kapcsolódás” a jelen esetben nem állapítható meg, mert a vizsgált szerződéses kikötés tisztességtelenségén kívül eső kérdés a szerződés felmondása jogszerűségének vizsgálata. Egyebekben az EUB is utalt arra, hogy nem hagyhatók figyelmen kívül a nemzeti eljárásjogi rendelkezések, nem lehet túlterjeszkedni a jogvita tárgyának keretein.

[28] A DH1 törvény 3.§ (2) bekezdése megállapította az árfolyamrész alkalmazásának tisztességtelenségét, a jogalkotó rendezte is az érvénytelenség jogkövetkezményét a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama alkalmazásának előírásával. Az Európai Unióról és az Európai Unió működéséről szóló Szerződés 288. cikke értelmében az unió hatásköreinek gyakorlása érdekében az intézmények rendeleteket, irányelveket, határozatokat, ajánlásokat és véleményeket fogadnak el. Az irányelv az elérendő célokat illetően minden címzett tagállamra kötelező, azonban a forma és az eszközök megválasztását a nemzeti hatóságokra hagyja. Az irányelv tehát az uniós országoknak címzett jogi aktus, amelyet az uniós országoknak át kell ültetniük a saját nemzeti jogukba. Egy uniós norma közvetlen hatálya azt jelenti, hogy a normában foglaltak a jogalkalmazó szervek előtt kikényszeríthetők, alanyi jogok és kötelezettségek forrása lehet. A közvetlen hatálynak két formája különböztethető meg: a vertikális közvetlen hatály és a horizontális közvetlen hatály. A vertikális közvetlen hatály következtében az uniós norma rendelkezésére a magánfél az állammal, állami szervvel, állami ellenőrzés alatt álló szervvel, hatósággal, önkormányzattal szemben igényt alapíthat. A horizontális közvetlen hatály pedig azt jelenti, hogy az uniós norma rendelkezésére a magánfél egy másik magánféllel (természetes és jogi személy, jogi személyiség nélküli gazdasági társaság) szemben alapíthat igényt. Az irányelvek közvetlen hatályának vertikális kapcsolatokban való elismerésével ellentétben a magánfelek közötti (horizontális) jogviszonyokban az EUB elutasítja az irányelvek közvetlen hatályát, hiszen egy irányelvi rendelkezés önmagában közvetlenül nem róhat kötelezettséget magánfélre. Egy irányelvi rendelkezése a magánfél számára nem teremt a nemzeti jogban addig nem létező új jogot és kötelezettséget. Irányelvi rendelkezés és nemzeti jogszabályi rendelkezés ütközése esetében az irányelvi rendelkezésébe ütköző nemzeti jogszabályi rendelkezés nem alkalmazható, annak helyébe azonban nem az irányelvi rendelkezés, hanem a nemzeti jog másik szabálya lép.

A perbeli horizontális jogviszonyban az irányelv közvetlenül nem alkalmazható, ezzel szemben alkalmazandó a hatályos DH1 törvény 3.§ (2) bekezdése.

Mindezek szerint nem jogszabálysértő az, hogy a másodfokú bíróság nem foglalkozott érdemben a felmondás és a árfolyamrész - a fellebbezés kiegészítésében előadott - kérdéskörével.

[29] A felperesek felülvizsgálati kérelmükben a THM-et illetően hivatkoztak a Kúria Pfv.VI.20.967/2015/7. számú ítéletében foglaltakra., azonban az időközben (2021. április 12. napján) meghozott 6/2021. PJE jogegységi határozat értelmében az említett számú határozat „nem hivatkozható” kötelező erejű határozatként: a fogyasztási, lakossági kölcsönszerződés az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja alapján akkor semmis, ha az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíj mutatót egyáltalán nem tartalmazza. Önmagában az, hogy a THM-nek a kölcsönszerződésben feltüntetett mértéke téves, a szerződésnek az 1996-os Hpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisségét nem eredményezi. A valósnál alacsonyabb mértékű THM megjelölése lehet ugyan megtévesztő, de ez nem okozza a szerződés semmisségét.

A C-448/17. számú ügyben hozott határozat értelmében a THM meghatározásának elmulasztását jelenti, ha csupán a kiszámításához használt matematikai képletet adják meg a THM kiszámításához szükséges tájékoztatás és adatok nélkül. A jelen esetben a THM kiszámításához szükséges adatokat a perbeli jelzálogkölcsön-szerződés tartalmazza.

[30] A felperesek felülvizsgálati érveivel ellentétben a szerződő felek meghatározták a törlesztőrészletet. A havi törlesztőrészlet összege az első kamatperiódusban 664,53 CHF, 125.836 forint volt, a havi törlesztőrészlet és a kezelési költség együttes összege 774,67 CHF. a havi törlesztőrészlet, kezelési költség és konverziós jutalék együttes összege pedig 148.158

forintban. A további - későbbi - részleteket a szerződés megkötésekor nem lehetett meghatározni figyelemmel arra, hogy több változó tényező (pl. kamat, kezelési költség, CHF/HUF árfolyam) befolyásolta a törlesztőrészletek megállapítását, amely körülmények a szerződés megkötésekor még nem voltak ismertek a szerződő felek előtt, azonban valamennyi adat a szerződő felek, így a felperesek rendelkezésére is állt ahhoz, hogy a soron következő törlesztőrészlet meghatározható, kiszámítható legyen. Az alperes feladata volt a törlesztőrészletek meghatározása, a felperesek pedig a szerződés kikötései és a rendelkezésükre álló adatok alapján ellenőrizni tudták, hogy az alperes megfelelően határozta-e meg a törlesztőrészleteket, és adott esetben kérhették annak korrigálását. A felperesek egy ideig teljesítették is a kölcsön visszafizetésére vonatkozó szerződéses kötelezettségüket, ezért alappal nem hivatkozhatnak arra, hogy nem volt előttük ismert a fizetendő törlesztőrészlet összege.

- [31] Az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat közjegyzői okiratba foglalására vonatkozó szerződéses rendelkezés, továbbá a tartozás összegének az alperes üzleti könyvei által való megállapítására vonatkozó szerződéses rendelkezés nem jogosította fel egyoldalúan és kizárólagosan az alperest a szerződés bármely feltételének értelmezésére, továbbá a bizonyítási terhet sem változtatta meg a felperesek hátrányára, ezért a támadott kikötések nem tekinthetők tisztességtelennek.
- [32] A felülvizsgálati kérelem indokai kapcsán megjegyzi a Kúria, hogy a jelen perre még nem irányadó 2016-os Pp. 129.§-a rendelkezik a végrehajtás felfüggesztésének lehetőségéről. Így ha végrehajtás van folyamatban és a végrehajtás tárgyául szolgáló követelés vagy az annak alapjául szolgáló jogviszony a per tárgya, a bíróság a végrehajtást a per jogerős befejezéséig felfüggesztheti. A felülvizsgálati érveléssel ellentétben tehát a 2016-os Pp. is biztosítja a végrehajtás felfüggesztésének lehetőségét, akkor amikor a végrehajtandó követelés alapját képező szerződés érvénytelensége tárgyában kerül sor perindításra, hiszen a perben meghozott érdemi döntés adott esetben eredményezheti a végrehajtás korlátozását, vagy megszüntetését is. Minderre tekintettel a 2016-os Pp. általános jelleggel teszi lehetővé a végrehajtásnak a per jogerős befejezéséig történő felfüggesztését.
- [33] Azt a felperesek sem vitatták, hogy az I. rendű felperes a kölcsön összegét átvette és a kölcsönszerződésben kötelezettséget vállalt a kölcsön visszafizetésére. A közjegyzői okiratba foglalt egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartozáselismerés, hanem a kölcsön összegének a szerződésbe is belefoglalt visszafizetési kötelezettségére vonatkozik. Az alperes a „tartozás” összegét a felmondásban jelölte meg, azonban ezt az összeget a felperesek vitathatták, erre lehetőséget biztosított az általuk kezdeményezett végrehajtási per is.
- [34] A kifejtettekre figyelemmel a Kúria a Pp. 275.§ (4) bekezdése alapján a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatva a jogszabályoknak megfelelő (a keresetnek helyt adó) új határozatot hozott, egyben a Pp 370/A.§ (6) bekezdése értelmében rendelkezett a végrehajtási költségek viseléséről is.

## **Záró rész**

- [35] A Kúria a Pp. 270.§ (1) bekezdésének megfelelően alkalmazott Pp. 78.§ (1) bekezdése alapján kötelezte a pervesztes alperest a felperesek együttes (elsőfokú, fellebbezési és felülvizsgálati) eljárási költségének megfizetésére.

[36] A felperesek illetékfeljegyzési joga folytán feljegyzett kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a peresztes alperesnek kell megfizetnie az államnak felhívásra az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 59.§ (1) bekezdése, valamint a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdésében foglaltak alapján.

[37] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2021. június 16.

Dr. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró, dr. Varga Edit s.k. bíró